

Vlaams
Parlement

vergadering **C327**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 15 juni 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzameling van pmd in containers – 3636 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het windplan van de stad Brugge – 3554 (2020-2021)	4
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toekomst van het dijkgehucht Ouden Doel – 3622 (2020-2021)	7
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de proefprojecten over een planologische ruil en verhandelbare bouwrechten – 3643 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het zwerfvuilcharter – 3648 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van zwerfvuil – 3680 (2020-2021)	13
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op pleziervaart bij droogte – 3650 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de duurzaamheidsmonitor voor de productie van rundvlees – 3712 (2020-2021)	22
VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het decreet betreffende complexe projecten – 3747 (2020-2021)	25

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzameling van pmd in containers – 3636 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik had een vraag rond pmd in containers. Het is een vraag die toch ook lokaal op het terrein leeft. Steeds meer lokale besturen schakelen over naar het inzamelen van restafval in containers. Dit gebeurt vooral in het kader van de omschakeling naar een gedifferentieerde tarifiering. Daarbij betaalt men naargelang het aangeboden gewicht aan restafval, om het principe dat de vervuiler betaalt goed te kunnen doorvoeren.

Het systeem om afval op deze manier in te zamelen heeft ook andere voordelen, moeten we erkennen. De containers zijn namelijk makkelijker verplaatsbaar dan restafvalzakken, ze zijn steviger, ze zijn ergonomischer en kunnen beter afgesloten worden. Ze zijn dus minder gevoelig voor zwerfvuil en worden minder gemakkelijk opengeboken. Met andere woorden, ik denk dat het algemeen wel gekend is dat die containers heel veel voordelen hebben ten opzichte van het inzamelen via zakken.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat in bepaalde gemeentes burgers de vraag stellen of het mogelijk is om ook voor pmd over te schakelen naar containers. Dat gebeurt nu nog in zakken, onze blauwe zakken. Maar daarbij wordt naar voren gehaald dat er toch enkele moeilijkheden zijn. Er wordt namelijk verwezen naar de erkenning van Fost Plus, dat in artikel 6B de randvoorwaarden vermeldt voor de inzameling van pmd. Hoewel niet expliciet vermeld, gaat men er hier van uit dat de ophaling aan huis gebeurt middels zakken. De mogelijkheid om containers te gebruiken staat dus niet expliciet in de overeenkomst vermeld, in tegenstelling tot de ophaling van papier en karton. Wanneer een lokaal bestuur of afvalintercommunale dus toch gebruik wenst te maken van een containersysteem, geeft men aan dat het lokaal bestuur dit volledig zelf zou moeten bekostigen. Terwijl we toch weten dat we met Fost Plus een overeenkomst maken om in dezen ook bij te dragen in de kosten van die ophaling.

Hoe staat u als minister tegenover de vraag van lokale besturen en burgers om de pmd-inzameling aan huis door middel van containers te organiseren?

Is het volgens u mogelijk om, binnen de contouren van de huidige erkenning, over te gaan naar pmd-inzameling met containers? Indien niet, waarom niet? Bent u bereid om verdere acties te ondernemen, en welke acties zijn er eventueel nodig om dit alsnog mogelijk te maken? Indien wel, waarop is dit dan gebaseerd? Zijn gemeenten in dit geval verplicht om de hele financiering hiervan zelf te dragen of is het wenselijk en/of mogelijk te kunnen rekenen op een samenwerking met Fost Plus?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Inderdaad, ik denk dat u wel een punt hebt dat er heel wat voordelen zijn aan het inzamelen van pmd via containers, zeker als het gaat over openbare netheid. Want bij hevige wind zien we soms weggewaaide zakken, zakken die openscheuren, enzovoort. Ik denk dat daar wel iets voor te zeggen is, zeker ook als er lokale besturen zijn die daarvoor openstaan. Hier en daar wordt wel gezegd dat er wel een nadeel is. Zeker de kostprijs wordt naar voren geduwd, en er wordt gezegd dat er niet alleen in containers moet worden geïnvesteerd, ook

de inzameling via containers verloopt een stuk trager en valt dus duurder uit dan zakken.

Op zich ben ik uw idee wel genegen. Als u het toelaat wil ik het iets grondiger bekijken en in gesprek gaan met Fost Plus. De financiering van Fost Plus – dat brengt mij meteen ook bij de tweede vraag van de gemeenten – is steeds gebaseerd op de basisscenario's die in de erkenning zijn voorzien. Het leidt dan geen twijfel dat het bij de opmaak van de erkenning voor iedereen duidelijk was dat het inzamelscenario voor pmd via zakken zou verlopen. Die samenwerking tussen gemeenten of intercommunales en Fost Plus wordt dan ook vastgelegd in een overeenkomst tussen beide partijen. Ik zal dat dus eens moeten bekijken. Ik zal in gesprek gaan met Fost Plus, naar aanleiding van uw vraag. Want ik kan uw logica wel volgen. Sta mij toe dat ik daar bij een latere vraag op terugkom.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Bedankt voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat u het idee wel genegen bent. Ik denk dat we de voordelen die eraan verbonden zijn, echt ook erkennen. Denk bijvoorbeeld aan restafval, maar ook aan de groencontainers. Die zijn minder gevoelig voor zwerfvuil maar hebben ook ergonomische voordelen en voordelen qua netheid. Ik ben blij dat u dit element zeker wilt opnemen met Fost Plus. U stipte de negatieve effecten aan, zijnde de kostprijs en het trager inzamelen. Dat zijn natuurlijk elementen die we ook vanuit de andere praxis kennen, en daar is toch de overweging genomen om wel over te schakelen. Ik ben dus zeker benieuwd naar de afwegingen die meespelen. Maar ik kijk uit naar de verdere bespreking hierover, nadat u daar verder contact over hebt gehad. We volgen het verder op via deze commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhel Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het windplan van de stad Brugge – 3554 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik weet dat de stad Brugge het centrum is van Vlaanderen, zo niet van de wereld, maar sommigen zullen misschien denken dat deze vragen eigenlijk een lokale kwestie zijn. Dat is helemaal niet zo. Daarom wil ik deze vraag vandaag voorleggen aan minister Demir. Het gaat over het windplan in Brugge.

Het is zo dat men in Brugge onlangs beslist heeft om nog slechts in drie zones extra windturbines toe te laten. Dat plan is eigenlijk een primeur voor West-Vlaanderen, en voor heel Vlaanderen. Dat moet volgens de overheid in Brugge verhinderen dat er in de toekomst nog discussie ontstaat over de inplanting van windturbines op bepaalde locaties. Iedereen die lokaal actief is zal de discussies wel hebben meegemaakt over het al dan niet inplanten van een windturbine op de een of andere locatie, en de actiegroepen die dan als paddenstoelen uit de grond schieten. Het plan geeft ook duidelijkheid aan projectontwikkelaars en geeft de stad de kans om toekomstgerichte plannen te maken voor de eventuele verdere uitbouw van windenergie. Want het is inderdaad zo dat die projectontwikkelaars op die manier op voorhand al kunnen inschatten welk advies de stad zal leveren voor de een of andere aanvraag.

In het windplan houdt Brugge bijvoorbeeld rekening met natuur en beschermde zichten en met monumenten. Zo kwam men tot nog drie mogelijke zones: de voorhaven van Zeebrugge, de achterhaven en de buurt rond De Spie en de Blankenbergse Steenweg. De Blankenbergse Steenweg, dat is waar ooit een voetbalstadion zal komen, minister. Op die manier wil de stad de plannen van energiebedrijven om windturbines in te planten in gebieden waar die ongewenst zijn, dwarsbomen. Maar het is natuurlijk wel zo dat uiteindelijk de Vlaamse overheid zal moeten beslissen over een aanvraag om een windturbine neer te poten buiten een van de drie afgebakende Brugse zones. Maar onze schepen en het stadsbestuur klinken vastberaden: 'Als aanvragers toch proberen, gaan we naar de rechtbank'.

Minister, hoe staat u ten opzichte van het windplan van de stad Brugge? Vindt u het positief dat lokale besturen met dergelijke plannen op de proppen komen of staat u hier negatief tegenover?

Ik hoor toch dat ook andere lokale besturen daarmee bezig zijn, en dat bijvoorbeeld ook de provincie West-Vlaanderen dergelijke plannen heeft. U verklaarde nochtans dat u niet zinnens was om in de toekomst windturbines enkel toe te laten in duidelijk afgebakende planlocaties. Volgens u zou deze piste te tijdrovend zijn. Bent u nog steeds dezelfde mening toegedaan en hebt u buiten het tijdrovende aspect nog andere argumenten om u blijvend te verzetten tegen duidelijk afgebakende planlocaties voor de toekomstige inplanting van windturbines?

De derde vraag heb ik daarnet eigenlijk al aangegeven: hebt u weet van nog andere lokale besturen die bezig zijn met dergelijke windplannen? Bent u er ook van op de hoogte dat de provincie West-Vlaanderen daarmee bezig is?

Zal de Vlaamse overheid, indien er toch nog aanvragen ingediend worden buiten de afgebakende planzones, rekening houden met het windplan zoals het in Brugge voorligt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt voor uw vraag. Ik heb daar ook met de schepen in Brugge heel kort even contact over gehad, een aantal weken geleden. Het lijkt mij in ieder geval goed dat de lokale besturen daarover nadenken, en dat ze bekijken hoe ze daarmee omgaan. Welke ruimte zien zij in eerste instantie om windmolens te plaatsen? Want dat is natuurlijk wel belangrijk, ook in het kader van de Vlaamse doelstelling. We hebben een windplan om tegen 2030 windmolens te zetten die goed zijn voor toch wel 2500 megawattuur. Dat is een heel ambitieus plan. Ik heb trouwens vandaag in Gent ook de eerste subsidievrije parken geopend in Vlaanderen: drie grote windmolens die geen subsidies krijgen. Dat lijkt mij wel goed om op een heel goedkope manier energie via wind op te wekken.

Als ik inhoudelijk kijk naar het windplan van Brugge, dan merk ik wel dat het plan vertrekt van een aantal richtlijnen die conform zijn met het Vlaamse beleid, zoals het maximaal invullen van havengebieden. Ik denk dat dat heel goed is.

Er wordt vastgesteld dat een aantal prioritair in te vullen zones in het Brugse windplan worden uitgesloten. Het gaat dan om zones met een bepaalde geschiedkundige waarde of landschapswaarde, waar ik in kan komen.

Het windplan van Brugge legt eveneens beperkingen op inzake repowering. Het windplan stelt voorop dat repowering binnen de maatvoering van de oorspronkelijke vergunning kan, maar gaat daarbij voorbij aan technologische en ruimtelijke evoluties. Dat is een kleine bezorgdheid mijnentwege. Repowering betekent doorgaans dat met minder, maar iets grotere windturbines meer windenergie kan worden opgewekt. Ik heb alvast wel van de stad Brugge begrepen dat er binnenkort met mijn administratie nog overleg zal doorgaan, wat ik uiteraard positief vind, nu

in plaats van in een latere fase. Er zitten zeker een aantal goede elementen in. Het is altijd goed dat lokale besturen daar zelf rond werken.

Wat uw tweede vraag betreft, collega Sintobin: bij de keuze van de inplantingsplaats van een windturbine wordt onder andere rekening gehouden met de concrete slagschaduw- en geluidshinder die zal worden veroorzaakt. Deze impact verschilt ook telkens naargelang het type windturbine en de hoogte ervan. De slagschaduw- en geluidsnormen moeten in alle omliggende woningen worden nageleefd, wat natuurlijk moet blijken uit studies die bij een aanvraagdossier worden gevoegd. De inplantingsplaats voor windturbines wordt jaren op voorhand vastgelegd. Daar moeten we samen met de administratie naar kijken. Wat we niet mogen vergeten is dat de types windturbines ook evolueren en zorgen voor steeds minder geluidshinder.

Dan kom ik bij uw twee laatste vragen. We hebben inderdaad al ervaring met eerdere provinciale windplannen of de aanduiding van zoekzones in het kader van provinciale ruimtelijke structuurplannen (RUP's). Hierover kunnen we inderdaad zeggen dat er eveneens aanvragen werden ingediend buiten dergelijke zoekzones en dat vergunningen buiten de zoekzones werden toegekend. Vergunningsaanvragen worden door de bevoegde vergunningverlenende overheid getoetst aan regels met een verordenende waarde. Een gemeentelijke of provinciale beleidsvisie heeft in principe die verordenende waarde niet, zodat hier ook altijd van kan worden afgeweken. Dat ter nauwkeurigheid.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. In tegenstelling tot wat u voordien zei over zoekzones en windplannen en dergelijke, merk ik dat u positief staat tegenover het windplan van de stad Brugge en dat u ook wel geneigd bent om rekening te houden met dat windplan en windplannen van andere gemeentes.

Ik begrijp wel dat het niet allemaal evident is. In de casus van Brugge is het natuurlijk iets gemakkelijker om dergelijke zoekzones af te bakenen, aangezien het een redelijk groot grondgebied heeft en het inderdaad optimaal gebruikmaakt van onder andere de haven om windmolens te plaatsen. Ik denk echter dat zo'n windplan toch heel wat voordelen heeft, gelet op de maatschappelijke discussie die telkens ontstaat wanneer er een aanvraag voor een windmolen wordt gedaan. We kennen allemaal de voorbeelden. Mocht ik in uw plaats zijn, dan zou ik dergelijke windplannen dus promoten en eigenlijk zelfs stimuleren. Ik begrijp wel dat u zegt dat er ook nog buiten de zoekzones aanvragen kunnen worden gedaan. We hebben nu in Brugge een voorbeeld van zo'n aanvraag: de windmolen zou 50 meter verder worden geplaatst op het plan, met een groene bufferzone errond. Dan nog zegt de stad daar een negatief advies over te zullen geven.

Het is natuurlijk ook zo dat Vlaanderen een kleine oppervlakte heeft voor al die windmolens. Ik denk dat we binnenkort onshore wel windmolens genoeg hebben in Vlaanderen, dat we beter gaan voor offshore windmolenparken dan overal in gelijk welk dorp of gehucht enkele windmolens te gaan neerpoten, bij manier van spreken. We moeten er zeker voor zorgen dat windmolens worden geplaatst in industrieparken, langs autosnelwegen en dergelijke, maar niet bijna bij mensen in de tuin. Zo ken ik wel een paar voorbeelden. Ik zou u willen vragen om zo veel mogelijk rekening te houden met windplannen. Er is alleen de volgende kwestie, natuurlijk: als we alle gemeentes een windplan en zoekzones laten maken, dan zullen gemeentes misschien soms in conflict komen met een buurgemeente. Daarom wil ik het idee lanceren om dat meer provinciaal of zelfs op Vlaams niveau te organiseren. Ik zit al een tijdje in dit parlement. De kwestie van de zoekzones

voor windturbines gaat hier ook al decennia mee. Vroegere ministers waren voorstanders. Andere ministers waren dan weer geen voorstanders. Het is in ieder geval zo dat mensen duidelijkheid moeten hebben over wat er op hen afkomt, en ik denk dat een windplan zoals dat in Brugge een goed instrument kan zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Sintobin, wat ik goed vind aan die lokale windplannen, is dat men op die manier ook een draagvlak creëert voor die windturbines. In die zin is dat goed. Dat is ook richtinggevend. Het is dan ook duidelijk voor initiatiefnemers. Zij weten dan wat het standpunt van het lokaal bestuur is. Ze moeten gewoon even kijken naar dat windplan op lokaal niveau, of op provinciaal niveau. Op een hoger niveau zijn er echter inderdaad andere regels, zoals ik eerder heb gezegd. Daar moet men natuurlijk rekening mee houden. Zeker wat Brugge betreft, is de aanwezigheid van de haven belangrijk. Dat is natuurlijk een goede ligging. Men moet ervoor zorgen dat het windplan zeker ook dat gedeelte meeneemt, dat het in aanmerking kan komen voor het zetten van windmolens. Het basisprincipe van het Vlaamse windplan is natuurlijk dat men maximaal op zoek gaat naar goede locaties voor windturbines, uiteraard ook altijd met respect voor andere functies, voor woningen, voor de impact qua geluid, slagschaduw enzovoort. Dat zit wel mee in dat Vlaamse windplan. Daar staat ook in dat men misschien beter geen turbines toelaat in, bijvoorbeeld, gebieden met erfgoedwaarde of bij RUP's die turbines expliciet verbieden. Het lijkt me ook logisch dat we daar op een andere manier mee omspringen in gebieden met erfgoedwaarde. Ik hoop dat we op die manier toch wel voor draagvlak voor windturbines kunnen zorgen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw slotreactie en antwoord. Ik kan daar zeker mee verder, en ik denk dat het ook wel heel interessant kan zijn voor vele steden en gemeenten in Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toekomst van het dijkgehucht Ouden Doel – 3622 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, bedankt dat ik te gast mag zijn in uw commissie. U kent Doel, maar het dijkgehucht Ouden Doel misschien niet. Voor wie zich afvraagt of het vlakbij Doel ligt, het ligt iets verder en is eigenlijk een typisch beeld in het mooie Waasland, waarvan ik afkomstig ben. Aan de ene kant liggen dijken met canadapopulieren, daarrond een aantal huizen, wat verder akkers en natuurgebied en nog wat verder de Schelde en industrie. Dat is eigenlijk de typische 'skyline', de situatie van waar wij wonen. Ouden Doel is een gehucht helemaal in het noorden van Beveren. Er staan in totaal 22 huizen en er wonen nog een 40-tal mensen. Het is een 'woonkruimel', zoals wij dat noemen.

De jongste jaren kende dat gehucht een wat bewogen tijd. In 2014 werd de toekomst van Ouden Doel onzeker omdat de natuurontwikkeling als compensatie voor de uitbreiding van de Waaslandhaven verdere bewoning niet mogelijk zou maken. Tot op vandaag is die toekomst nog altijd onduidelijk, maar die mensen wonen er

wel. Als u in de buurt komt fietsen, kan ik u alleen maar aanraden eens te gaan kijken: die dijkwoningen, dat is echt wel een pittoresk zicht.

De Vlaamse overheid heeft uiteindelijk aangegeven dat het gehucht kan blijven bestaan, maar de gemeente Beveren wil daarover ook juridische zekerheid geven. Daarom wordt er nu een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) opgemaakt waarbij aan Ouden Doel opnieuw de bestemming woongebied wordt gegeven. De gemeente Beveren hoopt dat de Vlaamse overheid dit zal goedkeuren om de identiteit van deze unieke dijknedersetting te kunnen behouden. Vanuit de gemeente klinkt echter ook dat bepaalde administraties van de Vlaamse overheid, zoals Omgeving maar ook het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), "alles uit de kast halen om Ouden Doel van de kaart te vegen" door op alles een negatief advies te geven. Dat laatste is een quote uit de krant.

Minister, kunt u bevestigen dat het pittoreske dijkgehucht Ouden Doel ook in de toekomst behouden kan blijven? Wat is uw reactie op de stelling dat uw administraties het behoud van Ouden Doel zouden tegenwerken, en wat zijn de motieven voor die zogenaamde tegenwerking? Welke negatieve adviezen werden er gegeven omtrent het behoud van Ouden Doel?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Daniëls, dank u. U bent altijd welkom in onze commissie. Het is hier ook altijd heel plezant.

Het behoud van Ouden Doel is voor mij zeker mogelijk als dat te verzoenen is met alle andere ontwikkelingen in het ruimere gebied. U weet dat het een complex gebied met heel veel opgaven betreft. Ik heb begrepen dat Doelpolder, gelegen ten zuiden van het gehucht, zal worden ingericht als een gecontroleerd gereduceerd getijdengebied in uitvoering van het Sigmaplan. Dat betekent logischerwijs dat er ook dijkwerken nodig zullen zijn voor het behoud van Ouden Doel, wat mogelijk dan weer een invloed heeft op het omliggende natuurgebied, afhankelijk ook van de nodige dimensies. De uitwerking van dit onderdeel van het Sigmaplan staat nog niet ver genoeg om al ten volle de implicaties ervan te kennen. Ik ben mij wel bewust van het belang van dit gehucht voor de gemeente Beveren en de rol die het ook speelt in de bredere context van het toekomstperspectief voor Doel en het bemiddelingstraject dat wordt begeleid door mijn collega, minister Diependaele en de minister-president. Ik wil dit traject dus zeker alle kansen geven en zal dus ook rekening houden met de wijze waarop Ouden Doel en de ruimere omgeving in een oplossing zouden kunnen passen.

In een planningsproces van een gemeentelijk RUP hebben de Vlaamse administraties een signaalfunctie.

Ze zijn dus niet bindend en kunnen voor alle duidelijkheid een gemeentelijk RUP niet tegenhouden, maar kunnen een lokale overheid wel wijzen op specifieke inhoudelijke elementen en kunnen eventueel aanzetten tot planaanpassingen. Het heeft de bedoeling om expertise in te brengen in een proces. Een lokaal bestuur heeft bijvoorbeeld niet altijd de expertise om alle elementen van een dossier ten volle te beoordelen, en dan zeker in zo'n complexe omgeving.

Naar aanleiding van het gemeentelijk planproces werden reeds twee adviesrondes doorlopen. Ik geef u een samenvatting van de aandachtspunten uit de laatste schriftelijke adviesronde. Het Departement Omgeving gaf inderdaad ongunstig advies. Het departement wees onder meer op de wisselwerking met de geplande haven- en natuurontwikkelingen, die op afdoende manier onderzocht moet worden. In dit verband verwees het departement naar de afweging die de Vlaamse Regering in 2012-2013 ten tijde van het gewestelijk RUP (GRUP) voor de Ant-

werpse haven heeft gemaakt. Ik denk dat het belangrijk is om daarnaar te verwijzen. Daarnaast adviseerde het departement ongunstig voor de bouw van zes nieuwe woningen wegens de strijdigheid met de doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Beveren. Meer bepaald gaat het om strijdigheid met de doelstellingen inzake kernversterking en het vermijden van bijkomende verlinting.

Het ANB stelde dat de herbestemming van Ouden Doel op zich geen impact heeft op de natuurwaarden. Tegelijkertijd wijst het agentschap op de nadelen van het behoud van Ouden Doel, zoals destijds opgesomd door de Vlaamse Regering in het kader van het afbakenings-GRUP. Het agentschap adviseerde daarom ongunstig, maar stelde tegelijkertijd dat het advies niet bindend is en dat de uiteindelijke invulling van de site een maatschappelijke afweging blijft.

De deputatie van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen verleende een gedeeltelijk gunstig advies. De deputatie wees op de twee volgende aandachtspunten. Eén, Ouden Doel is niet geselecteerd als kern in het buitengebied van Beveren. Twee, de bestaande zonevremde woningen onderbrengen in woongebied kan enkel aanvaard worden als dit niet in strijd is met de intenties van de Vlaamse Regering voor het Antwerpse zeehavengebied of de gebieden in de onmiddellijke nabijheid ervan.

De Vlaamse Waterweg wees op geplande maatregelen in het gebied in het kader van het Sigmaplan.

Ik kan besluiten dat de aandachtspunten voornamelijk verwijzen naar het standpunt van de Vlaamse Regering ten tijde van het afbakenings-GRUP in 2012-2013. Maar zoals ik al aangaf, moeten we hierbij ook kijken naar het lopende bemiddelingstraject voor het toekomstperspectief van Doel, en meer bepaald naar de wijze waarop Ouden Doel en de ruimere omgeving in een eventuele oplossing zouden kunnen passen. De aangehaalde adviezen houden uiteraard geen rekening met dit element.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben alvast blij dat u begonnen bent met te stellen dat het voor u mogelijk is dat Ouden Doel te verzoenen valt met de toekomst. Met andere woorden, voor u is het mogelijk dat Ouden Doel blijft, weliswaar rekening houdend met de complexiteit van het gebied. Collega's, ik hoef u die complexiteit niet uit te leggen. In het Waasland zit alles samen: water, plaats voor water, natuur, landbouw, economie, de uitbreiding van de haven – waar heel veel mensen uit het Waasland werken en waar ook heel Vlaanderen van profiteert – en dan nog het element van wonen en mobiliteit. Dat zit allemaal samen, op een kluitje bij mekaar, en dat maakt het niet evident. Maar ik ben blij, minister, dat u de lopende onderhandelingen alle kansen wilt geven in het bemiddelingstraject, alsook in het toekomstperspectief voor Doel, wat nog een ander verhaal is, en het feit dat Ouden Doel daarin kadert.

Wat het Sigmaplan betreft, klopt het wat u zegt, minister: als daar natuuruitbreiding komt, zal Ouden Doel op de een of andere manier beschermd moeten worden tegen de Schelde, of het gecontroleerd overstromingsgebied van de Schelde. Hebt u daar al enig perspectief op? Dat is een bijkomende vraag.

Ten tweede zijn er de elementen die de administratie aanhaalt in de negatieve adviezen. Ik hoor dat u daar ook een zeker sentiment over hebt en dat het in het kader van het maatschappelijk draagvlak misschien wel wijselijk is om nog eens te kijken naar de mogelijkheden voor Ouden Doel, al was het maar maatschappelijk toeristisch-recreatief.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik wil nog zeggen, collega Daniëls, dat ik inderdaad nog geen zicht heb op gedetailleerde plannen binnen het Sigma-plan. Dat valt ook onder de bevoegdheid van collega Lydia Peeters, dus ik heb daar nog geen volledig zicht op.

Het is inderdaad zo dat collega Diependaele en ook de minister-president een mandaat hebben om een rol te spelen in dit geheel, in de bredere context van het toekomstperspectief voor Doel en het bemiddelingstraject, dat door hen begeleid wordt.

De adviezen zijn van daarvoor en daarom zeg ik ook dat de adviezen nog geen rekening houden met die elementen. Ik denk dat het nu belangrijk is dat we het lopende bemiddelingstraject voor het toekomstperspectief voor Doel van collega Diependaele alle kansen geven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, als geboren en getogen Waaslander en gezien de complexiteit van alle functies die we op die plaats samen proberen te krijgen, denk ik inderdaad dat maatschappelijk draagvlak een zeer belangrijk gegeven is. Ouden Doel is daar toch een deel van, om het maatschappelijk draagvlak hier in stand te houden, en dus wil ik er zeker voor pleiten om het bemiddelingstraject dat minister Diependaele en de minister-president voeren, alle kansen te geven. Maar ondertussen moeten we bekijken welke mogelijkheden er voor Ouden Doel zijn, zeker als er in het licht van Sigma al verdere plannen worden gemaakt. Daar mag niet te licht worden overgegaan. Ik zal het zeker blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de proefprojecten over een planologische ruil en verhandelbare bouwrechten – 3643 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, in het ontwerp van Instrumenten-decreet hebben we de idee ingeschreven van de verhandelbare bouwrechten. Na de hoorzittingen en bij amendement van de meerderheid denken we nu dat het beter zou zijn om dat te schrappen. Daar zijn ook goede redenen voor, onder andere het feit dat steden en gemeenten daar nog niet klaar voor lijken te zijn. Men heeft onvoldoende zicht op locaties die in aanmerking komen voor hogere dichtheden, waardoor het ruilen van dat soort gronden nog niet echt realistisch zou zijn.

In het regeerakkoord hebben we echter ook ingeschreven om hier proefprojecten rond te organiseren. Ik denk dat dat heel interessant kan zijn om dit systeem te testen en op langere termijn dan toch te realiseren.

In hoeverre hebt u hier al initiatieven rond genomen en hoever staat het daarmee?

Hoeveel gronden in eigendom van de Vlaamse Overheid werden sinds de start van de legislatuur reeds geneutraliseerd?

Pleegt u overleg met de lokale besturen, sociale huisvestingsmaatschappijen of publiekrechtelijke rechtspersonen om mogelijkheden te onderzoeken om het slecht gelegen juridische aanbod binnen hun portefeuille niet langer te ontwikkelen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Coenegrachts, het regeerakkoord voorziet inderdaad verschillende maatregelen om die bouwshift te realiseren, zoals het neutraliseren van slecht gelegen juridisch aanbod. We doen dit in tal van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's). Ook lokale besturen zijn momenteel bezig, met tal van RUP's.

U weet dat wij volop bezig zijn met het Instrumentendecreet. Ik hoop dat we daarover op korte termijn kunnen terugkoppelen, zoals dat ook door verschillende collega's gevraagd is.

Sommige gemeenten proberen in hun RUP's ook het principe van de planologische neutraliteit te hanteren. Dat wil zeggen dat ze geen nieuwe harde bestemmingen vastleggen tenzij ze tegelijk een minstens even grote oppervlakte harde bestemmingen schrappen, bijvoorbeeld de stad Gent.

Het inzetten van het formele instrument herverkaveling met planologische ruil uit het Instrumentendecreet kent momenteel nog een beperkte toepassing. Dit instrument wisselt niet alleen de bestemmingen maar ook de eigenaars. Dat is uiteraard niet simpel. Daarom ondersteunt mijn administratie via proeftuinen en pilotprojecten de lokale besturen die daarmee aan de slag willen gaan. Ik verwijs naar de pilotprojecten in de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen. Er lopen ook een tweetal strategische projecten, Horizon+ en Getestreek.

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) begeleidt op dit moment ook twee concrete projecten in Zuienkerke en Aartselaar waarbij men effectief kiest voor het instrument van de herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil.

Maar ook in het kader van gewone RUP-procedures op gemeentelijk niveau onderzoekt men hoe men als lokale overheid meer de regie in handen kan nemen in het ruimtelijk beleid. Ik verwijs naar het RUP Heizijdse velden in Turnhout. Hierbij werd een woonreservegebied deels herbestemd tot woongebied en deels tot landschapspark. De eigenaars van bouwgrond in het gebied dat zal worden ingericht als groenzone, kregen in ruil een grond elders binnen het gebied. Op deze manier behielden deze mensen hun bouwmogelijkheden en kan het landschapspark worden gerealiseerd.

Ik heb geen volledig overzicht van de diverse lokale projecten waar gemeenten, vaak in samenwerking met private partijen, ontwikkelingsmogelijkheden op de ene plek verhogen en op de andere plek verlagen via privaatrechtelijke instrumenten.

Sinds januari dit jaar loopt een tweede reeks pilotprojecten waarbij een groep werkt rond de realisatie van de bouwshift. Hierbij kijkt de intercommunale Leiedal samen met acht gemeenten welke instrumenten kunnen worden ingezet voor de realisatie van hun ambities met betrekking tot de bouwshift. Planologische ruil kan hierbij zeker ook aan bod komen.

Volgens de Vastgoedwijzer 2015 is de Vlaamse overheid eigenaar van ongeveer 60.000 hectare waarvan meer dan 50.000 hectare bos, natuur en landbouwgronden. De oppervlakte onbebouwde gronden in harde bestemmingen is sowieso beperkt.

In gewestelijke RUP's wordt steeds gekeken of gronden in eigendom van de Vlaamse overheid kunnen worden herbestemd wanneer deze slecht gelegen zijn. We gaan natuurlijk geen specifiek RUP opmaken om hier of daar een perceel te gaan herbestemmen. Bij RUP's kijken we naar een groter ruimtelijk geheel en nemen we dat dan eventueel mee.

Sinds 2019 werd ongeveer 60 hectare eigendom Vlaamse overheid herbestemd naar een openruimtebestemming in verschillende gewestelijke RUP's. 46 hectare daarvan situeert zich in het GRUP Demervallei. Het gaat over de omzetting van gronden met gemeenschapsbestemming van de Watergroep naar natuur.

Daarnaast kunnen gronden en gebouwen van de Vlaamse overheid die niet langer een functioneel doel hebben, worden vervreemd. Daarbij wordt ook naar het regeerakkoord verwezen. Zeker als het gaat om gronden die slecht gelegen zijn of overstromingsgevoelig, lijkt het mij niet wenselijk om deze gronden te verkopen. Zoals voorzien is in het regeerakkoord, moeten wij hierbij nagaan of deze gronden niet perfect geschikt zijn voor extra bos of de realisatie van onze instandhoudingsdoelstelling (IHD).

Ik waak er dan ook over dat er bijvoorbeeld geen signaalgebieden worden verkocht door de Vlaamse overheid in functie van ontwikkeling, maar dat eerst gekeken wordt of deze niet in aanmerking komen voor natuur of bos, om op die manier ook onze doelstelling te behalen.

Ik heb al verwezen naar het feit dat tal van gemeenten in hun ruimtelijke beleidskeuzes effectief stappen zetten om slecht gelegen juridisch aanbod te neutraliseren. Het is natuurlijk ook zo dat de lokale besturen, de OCMW's, intercommunales en sociale huisvestingsmaatschappijen ook gronden in eigendom hebben, die een harde bestemming hebben maar die om verschillende redenen misschien niet langer worden ontwikkeld. Dat kan zijn als gevolg van overstromingsgevaar, door een waardevol bos of natuur, of omdat ze minder goed gelegen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt.

Specifiek voor de woon- en woonuitbreidingsgebieden kan ik meedelen dat ongeveer 8000 hectare in eigendom is van de overheid: ongeveer 6000 hectare van een gemeente, OCMW of kerkfabriek, 1500 hectare van sociale huisvestingsmaatschappijen, 500 hectare van intercommunales, 30 hectare van provincies, 426 hectare van Vlaanderen en 104 hectare van de federale overheid. Dat is uiteraard niet allemaal slecht gelegen woongebied en moet dus niet allemaal worden geneutraliseerd.

Voor de gronden in eigendom van de sociale huisvestingsmaatschappijen wil ik samen met minister Diependaele kijken welke acties mogelijk zijn.

Het Departement Omgeving bekijkt momenteel samen met de betrokken overheidsactoren aan de hand van enkele concrete cases op welke manier dit aanbod kan worden geneutraliseerd. De vraag stelt zich immers of hier steeds een RUP voor nodig is, aangezien deze grond bijvoorbeeld ook perfect als buurtgroen of speelplein kan worden ingericht binnen de huidige bestemming.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik heb vandaag ook een antwoord van u ontvangen op een schriftelijke vraag over het aantal RUP's dat de verschillende overheden hebben geïnitieerd om gronden anders te bestemmen maar ik heb nog niet de kans gehad om dat ten gronde te analyseren. Daar kom ik misschien later nog wel op terug.

Het is heel belangrijk dat op het lokale niveau waar natuurlijk de sleutel ligt, wordt gewerkt en geëxperimenteerd en dat daar allerlei nieuwe vormen worden uitgedacht en uitgeprobeerd. Maar het zou toch interessant zijn dat er vanuit Vlaanderen een soort evaluatie zou kunnen gebeuren van die projecten of dat men op zijn minst die best practices kan oppikken die men daar uitwerkt om die aan anderen te bezorgen en hen op die manier te inspireren en motiveren om die bouwshift verder in de praktijk om te zetten. Ik weet niet of u daar al plannen voor hebt maar

het lijkt me toch niet onbelangrijk om die voorbeelden dan te doen circuleren doorheen Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Coenegrachts, u doet een goede suggestie. Die pilootprojecten lopen inderdaad maar zodra ze zijn afgelopen en de resultaten bekend zijn, moeten die worden meegenomen in de best practices voor andere lokale besturen zodat ideeën kunnen worden uitgewisseld en men niet telkens opnieuw moet beginnen. Ik denk dat heel veel lokale besturen op zoek zijn naar goede pilootprojecten. Wanneer zij op die manier van elkaar kunnen leren, dan is dat des te beter. Ik zal uw suggestie zeker meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het zwerfvuilcharter – 3648 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van zwerfvuil – 3680 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u kondigde eerder al een zwerfvuilcharter aan. Het gaat om een samenwerkingsovereenkomst tussen de sector, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en administraties zoals de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). U beloofde de commissie Leefmilieu op de hoogte te houden van uw inspanningen inzake zwerfvuil.

Eerder in de hoorzitting over handhaving van 26 mei 2021 kwamen we te weten dat u dertig handhavers zult aanwerven. Dit charter bevat ook tal van sensibiliseringsacties van alle ondertekenaars. In dit charter zwerfvuil wordt een link gemaakt met de Green Deal Anders Verpakt.

Minister, hoe wordt met dit charter ingezet op brongerichte maatregelen die leiden tot minder verpakkingsafval? Dat was ook een van de belangrijkste opmerkingen van bijvoorbeeld Interafval.

Hoe zal de voortgang van de vermindering van het zwerfvuil ten gevolge van dit charter worden opgevolgd? Hoe zal dit charter bijdragen tot een vermindering van het zwerfvuil tegen 2022, het jaar van de door u beloofde evaluatie? Wat is de relatie tussen de Green Deal Anders Verpakt en zwerfvuil? Zitten er in die Green Deal ook doelstellingen om het zwerfvuil te verminderen, en hoe zullen die worden gemeten en gerapporteerd?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, collega's, het is inderdaad niet de eerste keer dat we over zwerfvuil spreken, ook in deze commissie. We hebben vorige week ook een hoorzitting gehad hierover. Ik denk dat daarmee de actualiteit van de vragen nog maar eens is onderstreept. We moeten inderdaad bekijken welke bijkomende acties er nodig zijn om op het terrein de doelstellingen inzake zwerfvuil die we moeten hebben, die we allemaal nastreven, waarvan we allemaal overtuigd

zijn, daadwerkelijk te kunnen realiseren. Minister, ik denk dat u er zelf ook sterk van overtuigd bent dat dat een grote uitdaging is. U gaf eind vorig jaar, toen de desastreuze cijfers van de OVAM werden gepubliceerd, aan dat Vlaanderen "niet het Mekka van het zwerfvuil" mag worden, en dat u het verpakingsplan een jaar eerder aan evaluatie zou onderwerpen. De collega verwees daar ook al naar.

In een persbericht van de N-VA werd het volgende gesteld: "Demir wil ook alles in gereedheid (...) brengen om nog deze bestuursperiode statiegeld in te kunnen voeren, mocht dit nodig zijn. Een invoering van statiegeld zou een zware impact hebben op Fostplus en op de investeringen die zijn gebeurd voor sorteren van pmd. Dit moet met hen tijdig voorbereid worden. "We houden ons dus aan de afspraken van het verpakingsplan en regeerakkoord, maar gaan niet nodeloos wachten met een krachtig beleid als we zien dat het onvoldoende snel de juiste kant opgaat", aldus Demir."

Daarop voortbouwend heb ik de afgelopen weken en maanden al diverse vragen aan u gesteld over wat dan eventuele bijkomende maatregelen zouden zijn die ervoor zullen zorgen dat de doelstellingen effectief op het terrein zullen worden bereikt. Volgens de cijfers die we het laatst hebben gezien, ging het immers inderdaad volledig de verkeerde kant op. U gaf aan bijkomende handhaving belangrijk te vinden. U zou in begin 2021 ook in overleg gaan met de sector over welke bijkomende maatregelen nog mogelijk zouden zijn. U gaf aan dat in eerste instantie de voorgestelde bijkomende maatregelen u niet overtuigden en dat u verder zou overleggen. Hierover zei u in februari in het parlement het volgende: "Ik verwacht van de sector dat hij deze week bijkomende inspanningen qua budget (...) op tafel zal leggen om die vervolgens (...) ook door te voeren." Toen ik u hierover in april een vraag stelde, stelde u het volgende: "Momenteel zitten we in de afrondingsfase van de engagementen die voortkwamen uit de rondetafels (...). Op de bijkomende engagementen ga ik voorlopig nog niet (...) vooruitlopen, want dat moet nog (...) afgehandeld worden. (...) We zitten nu in de afrondingsfase, en ik hoop dat we dat in de komende weken kunnen doen."

Vervolgens konden we kennisnemen van de beslissing van de Vlaamse Regering dat ze een aantal gewestelijke handhavers ook de gelegenheid zou geven om op het terrein inzake zwerfvuil te handhaven via de GAS-reglementering (gemeentelijke administratieve sanctie), alsook dat dertig handhavers werden aangesteld die zouden kunnen worden ingezet bij evenementen. Daarbij hebt u voorgesteld dat de GAS-boetes voor zwerfvuil zouden kunnen worden verhoogd, en dat dat zou worden gevraagd aan de federale overheid.

Extra inzetten op handhaving kan zeker een effect hebben. Ik denk dat we daar ook allemaal van overtuigd zijn. Het is echter zeer twijfelachtig dat dit voor de grote kering in de zwerfvuilcijfers zal zorgen. Zwerfvuil is immers een specifieke vervuiling. Op heterdaad betrappen blijft altijd een grote uitdaging. We denken dus dat er meer nodig is om een mentaliteitswijziging te kunnen realiseren. U hebt zelf aangegeven de cijfers te willen evalueren in 2022. Dat wil zeggen dat de komende maanden op het terrein cruciaal zijn, dat er een serieuze gedragsverandering zal moeten plaatsvinden. Anders zullen we bij de bewuste evaluatie opnieuw inтриeste cijfers te zien krijgen, vrees ik, om dan alsnog een statiegeld- en/of beloningssysteem te moeten uitrollen.

Minister, ook in opvolging van mijn voorgaande vragen heb ik dus de volgende vragen. Welke bijkomende engagementen zijn er uiteindelijk voortgevloeid uit de rondetafelgesprekken met de producenten enerzijds en de lokale besturen anderzijds om de zwerfvuil doelstellingen te halen? Indien hier geen bijkomende maatregelen uit voortkwamen, wat is daarvan de reden? Welke maatregelen zijn wél besproken, hebben wel op tafel gelegen?

Welke bijkomende maatregelen, naast extra handhaving, zult u, eventueel in samenwerking met de sector, nemen opdat bij de versnelde evaluatie in 2022 de zwerfvueldoelstellingen zouden worden bereikt? Wanneer zullen die hun uitvoering krijgen? Op basis van recente inzichten zou u de studie omtrent statiegeld van 2015 actualiseren. Welke conclusies kunnen we trekken uit die actualisering? Welke alternatieven, naast statiegeld, blijken in andere landen ook aantrekkelijk? Welke systemen wilt u eventueel overwegen? Bij eerdere vragen gaf u aan mogelijkerwijze ook te willen inzetten op een 'green deal' met de verpakkingsector. Welke expliciete doelstellingen en acties zou u opnemen in een dergelijke green deal? Op welke wijze verzekert u dat u de vooropgestelde zwerfvueldoelstellingen zult bereiken via zo'n eventuele green deal? Het is heel duidelijk dat de bronaanpak ook voor ons een heel belangrijk element is, maar de vraag is, opnieuw, op welke manier we kunnen verzekeren dat we daarmee de vooropgestelde doelstellingen zullen realiseren. Welke afspraken zijn hieromtrent reeds gemaakt met de sector? Binnen welk tijds kader ziet u dit ook daadwerkelijk op het terrein werken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, voor het charter zijn er heel wat besprekingen geweest met zowel de private als de publieke sector. De ondertekening is eerst-daags, denk ik. Die verloopt digitaal. Er zijn heel wat engagementen opgenomen. Het charter en het bijbehorende addendum kunnen dan ook aan deze commissie worden overgemaakt. Het is belangrijk om te weten dat er natuurlijk op verschillende fronten wordt gewerkt. Er is de preventie, onder andere qua verpakkingen. Er is de aanpassing van wetgeving. Er is de handhaving. Het sluitstuk is natuurlijk de sensibilisering. Het is belangrijk te weten dat er in september een green deal wordt afgesloten met de distributiesector, die zal inzetten op minder eenmalige verpakkingen en andere businessmodellen om eenmalige verpakkingen te vermijden. De leden van Comeos en de Federatie Voedingsindustrie (Fevia) verbinden zich ertoe om nog dit jaar een grote overkoepelende campagne op te zetten waarbij ze hun merkidentiteit expliciet koppelen aan de zwerfvuilproblematiek.

De tabakssector neemt ook een extra financieel engagement op zich. Hij trekt 600.000 euro uit voor de verspreiding van zakasbakjes bij handelaars en horeca over heel Vlaanderen. De bijdrage van de tabakssector aan Mooimakers wordt ook opgetrokken. Die was normaal 100.000 euro per jaar. We hebben die kunnen optrekken naar 550.000 euro per jaar, dus meer dan een vervijfvoudiging.

Er worden ook minimaal drie 'on the go'-projecten uitgerold. Die zetten in op vijf pijlers. Dit zal al zeker plaatsvinden in Gent, Roeselare en Genk. Inhoudelijk heeft men ook al plaatsen aangeduid daarvoor. Dit wordt de komende weken verder uitgerold.

De OVAM krijgt dertig extra handhavers, die zich de komende drie jaar heel specifiek met zwerfvuilhandhaving zullen bezighouden. We zullen hen heel gericht inzetten. De experts weten waar vooral de routes zijn waar er veel zwerfvuil ligt. Daarom wordt dat plan opgemaakt.

Er was de vraag welke bijkomende maatregelen er zijn, naast extra handhaving. Ik denk dat ik ze wel heb genoemd. Er is de Green Deal Anders Verpakt. Er komt ook nog een alternatief beloningsproject, dat de Click heet. Dat wordt uitgerold in een aantal steden en aan de kust.

Ik kom tot de vraag over de actualisering van de studie omtrent statiegeld van 2015. Er werd me gevraagd welke alternatieven, naast statiegeld, ik bekijk.

Ik verwijs ook naar het regeerakkoord. Collega Rombouts heeft gezegd dat ik niet stil mag zitten. Ik ben de verschillende systemen aan het bekijken en bestuderen en zal de oefening van 2015 updaten omdat het evaluatieproces met een jaar wordt

vervroegd. We moeten dan ook goed voorbereid zijn en met verschillende partners gesprekken voeren.

Er is verder gezocht naar ervaringen van landen die statiegeld hebben ingevoerd en hoe dit effect heeft gehad op de samenstelling van het zwerfvuil. Er is meer informatie beschikbaar die toelaat te vergelijken tussen de toestand voor en na de invoering van statiegeld in een bepaald land.

In tussentijd zijn studies of metingen bekend uit Duitsland, Denemarken en Estland die tonen dat het aantal drankverpakkingen in het zwerfvuil is afgenomen na de invoering van statiegeld. Metingen van de samenstelling van zwerfvuil in Zweden, Denemarken en Noorwegen waar overal statiegeld is ingevoerd, lijken er ook op te wijzen dat er minder drankverpakkingen in het zwerfvuil aanwezig zijn dan in Vlaanderen. Het zijn wel slechts aanwijzingen want zwerfvuilmetingen zijn complex en de gebruikte methodiek verschilt van land tot land, waardoor cijfers soms moeilijk te vergelijken zijn.

Daarnaast stellen we ook vast dat in deze landen het zwerfvuilprobleem voor de andere stromen niet is opgelost en men blijft zoeken naar mogelijke maatregelen om dit verder aan te pakken.

Sinds 2015 hebben meer landen in Europa beslist om statiegeld in te voeren. De goedkeuring van de Europese SUP-richtlijn (Single Use Plastic) die lidstaten verplicht tegen 2025 77 procent en tegen 2029 90 procent van de petflessen in te zamelen en te recycleren, heeft hier waarschijnlijk toe bijgedragen. Heel wat landen hadden vroeger of hebben zelfs vandaag nog geen selectief inzamelsysteem zoals wij dat hier in Vlaanderen kennen. Daarom werd daar vaak gekozen voor statiegeld. In die zin kunnen we dan ook niet zomaar de vergelijking maken.

Vandaag beschikken we ook over nauwkeurigere inschattingen van de zwerfvuilkosten in Vlaanderen. Die liggen wat hoger dan de cijfers waarover de studie in 2015 beschikte. Dit betekent dat de kostenbatenanalyse wat verschuift.

Wat de algemene zwerfvuilaanpak betreft, door middel van statiegeld of andere alternatieve beloningssystemen, zijn wij bezig alles in kaart te brengen. Daarbij bekijken we verschillende systemen naast elkaar, uiteraard volgens de contouren van het verpakkingsplan zoals dat is overeengekomen in het regeerakkoord. We zitten dus niet stil maar bekijken momenteel verschillende studies.

De Green Deal Anders Verpakt wordt ondertekend in september van dit jaar en zal lopen tot eind 2024. Hiermee willen de initiatiefnemers, de OVAM, Fevia Vlaanderen, Comeos, verschillende bedrijven, kennisinstellingen, overkoepelende verenigingen, sector- en belangenorganisaties en overheden die invloed hebben op het vermarkten en gebruiken van verpakkingen kennis vergaren, systemen onderzoeken en natuurlijk vooral projecten in de praktijk brengen met als doel in te zetten op minder eenmalige verpakkingen. Binnen de Green Deal streven we naar een voldoende aantal ambitieuze pilootprojecten.

De Green Deal bestaat deels uit acties die een rechtstreekse impact zullen hebben op de vermindering van zwerfvuil en deels uit acties die een onrechtstreekse impact zullen hebben. Het zal dan vooral gaan over een algemene gedragsverandering, zowel bij de consumenten, de retail, de logistieke keten als bij de producenten.

Een aantal acties zetten in op een brongerichte aanpak die leidt tot minder zwerfvuil. De Green Deal Anders Verpakt zet in op preventie en hergebruik van verpakkingen in de ruime distributiesector, gaande van voeding tot cosmetica. Daarnaast zijn er ook de 'on the go'-projecten, onderzoekstrajecten naar zwerfvuilvrije verpakkingen en businessmodellen zoals pizzadozen, takeaway met herbruikbare verpakkingen.

De Green Deal zet verder in op communicatie over herbruikbare bekertjes en cateringmateriaal op evenementen, en over de zin en onzin van het gebruik van wegwerpmateriaal ter bescherming tegen COVID-19. Verder wordt onderzocht hoe gemeenten via het gemeentelijk reglement de zwerfvuilgevoeligheid van evenementen en horeca en handel kunnen verlagen. Er is ook onderzoek in samenwerking met de federale overheid naar sturende instrumenten voor de afname van het gebruik van wegwerpbekertjes en eenmalige voedsel- en drankverpakkingen om ter plaatse te consumeren.

De OVAM meet om de twee jaar de hoeveelheden zwerfvuil. De volgende rapportage vindt plaats in 2022 over de gegevens van 2021. In de lokale trajecten wordt op microniveau gemeten. Wanneer bijvoorbeeld in een 'on the go'-project een bepaalde zone wordt aangepakt, zal er geëvalueerd worden op basis van een nulmeting. Nadien zullen op regelmatige tijdstippen metingen gebeuren om de impact van de genomen maatregelen op de hoeveelheid zwerfvuil na te gaan.

Dit charter zal bijdragen tot de vermindering van het zwerfvuil tegen 2022 door de combinatie van preventie gecombineerd met een verhoogde handhaving en de nodige sensibiliseringscampagnes. Het is ook de eerste keer dat we zo een ruime groep van stakeholders hebben gevraagd om mee oplossingen aan te reiken. Er wordt dus op alle fronten aan gewerkt, met de nadruk op preventie en handhaving.

Ik zie ook dat heel wat lokale besturen meewerken. Voor het overige verwijs ik naar de passages in het regeerakkoord. Maar intussen zitten we niet stil en zijn we de verschillende systemen aan het bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. We hebben hier vorige week een hoorzitting over gehad en daar kwamen toch wel wat elementen naar boven. Zo hielden de mensen van Fost Plus een sterk pleidooi waarom ze de invoering van statiegeld eigenlijk niet zien zitten. Volgens hen is het onmogelijk om met de huidige productielijn te werken. Intussen zoeken ze andere mogelijkheden in een alternatief beloningssysteem, meer bepaald het Click-systeem dat wordt uitgerold. Dat is een element dat naar voren kan worden geschoven. Maar net zoals men in 2018 heeft gekozen voor een pmd+-zak en daar de productie volledig op heeft afgestemd, vraag ik me af in welke mate het systeem dat nu wordt uitgerold geen voorafname wordt op het invoeren van statiegeld.

Minister, wordt bij al uw onderzoeken rekening gehouden met de werkelijke inzamelkosten van statiegeld? Ik heb uit de hoorzitting van vorige week begrepen dat de cijfers die we nu hebben maar een fractie zijn van wat de echte kosten zijn van het inzamelen van zwerfvuil. Wordt daar dan rekening gehouden met de werkelijke kosten?

We zien inderdaad, en dat zei u ook zelf, dat heel veel landen statiegeld invoeren. Wij zijn stilaan een eiland geworden in Europa. Vreest u niet dat we een concurrentienadeel zullen ondervinden wanneer wij het enige land zijn met alternatieven, Click-achtige toestanden, beloningstoestanden in plaats van het statiegeldsysteem?

Zal met dat argument, door het feit dat op dit moment alleen wij die beslissing nemen – en ik hoop dat die verandert –, rekening gehouden worden? Dat lijkt mij een zeer essentieel element in het debat en ik heb daar nog nooit een uitspraak over gehoord, ook niet bij de mensen van Fost Plus.

Vier, wat ik uit de hoorzitting onthoud, is de aversie van Fost Plus ten opzichte van statiegeld. Ik dring er toch ook op aan, minister, dat het debat neutraal genoeg gevoerd wordt, en wetenschappelijk genoeg. Als we het onderzoek en de afweging

alleen aan de sector overlaten, dan weten we immers waar we gaan eindigen: bij een Click-systeem.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik heb in mijn inleiding meegegeven dat ik er wat statiegeld betreft van uitga dat eenieder ervan overtuigd is dat er een groot probleem is. We proberen het probleem al vele jaren op te lossen, maar momenteel gaat het de verkeerde kant uit en er ligt nog een heel grote uitdaging voor ons.

Minister, er wordt aangestipt, specifiek rond statiegeld, dat wij op het vlak van selectief inzamelen al heel goede cijfers kunnen voorleggen, wat ook klopt: we zijn op dat vlak wereldkampioen. Dat neemt echter niet weg dat er nog een ander probleem is en dat we daar niet goed op scoren. De vraag is dus: op welke manier kunnen we ook op het vlak van zwerfvuil, waar iedereen zich aan stoort, verbeteren? Daarvoor moeten we kritisch kijken naar elk systeem, moet het een het ander niet in de weg staan en moeten we nagaan wat we kunnen doen om een keerpunt te bereiken. Het element van het goed selectief inzamelen, ik hoop dat dat geen bottleneck vormt om te kijken naar het probleem dat er op het terrein vandaag wel is.

U hebt in het begin een aantal maatregelen opgesomd uit het charter. Sta me toe om dat nog eens nader te lezen. Ik heb begrepen van u dat we het charter van u mogen ontvangen. Ik denk dat het ons wel benieuwt welke maatregelen daarin zijn afgesproken. Ik wil in dezen ook vragen of per actie ook omschreven is welke doelstellingen men wenst te bereiken en welke timing afgesproken is rond die actie. Ik denk dat het belangrijk is dat het charter voldoende concreet is voor de uitrol en de opvolging.

En dan is er ook die bezorgdheid of we de doelstellingen effectief gaan bereiken, want dat is me nog niet helemaal duidelijk. Een aantal van de maatregelen die u hebt opgesomd, daarvan is me nog niet helemaal duidelijk wat we ervan verwachten op het terrein.

Ik begrijp ook, minister, dat er een aantal sectoren zijn die serieuze extra bijdragen gaan betalen, onder andere ook rond Mooimakers, meende ik begrepen te hebben. Daarbij is mijn vraag: betalen is één ding, maar we moeten natuurlijk zien dat het op het terrein ook effect heeft, dat bijvoorbeeld sigarettenpeuken en kauwgom niet meer opgeruimd hoeven te worden. Mooimakers is natuurlijk curatief – opruimen nadien –, maar wordt er ook geïnvesteerd in het preventieve? Hoe zit die verdeling in elkaar?

Nog wat het charter betreft, stipt u aan dat met experts wordt bekeken waar de handhavers ingezet moeten worden, maar dat de routes van het zwerfvuil wel gekend zijn. Ik denk dat dat een uitdaging is van elke gemeente, om heel secuur te kijken waar ze ... *(onverstaanbaar)* ... moeten hebben. Maar ik stel me wel een vraag. We hebben heel wat extra handhavers, maar zwerfvuil strekt zich in Vlaanderen zeer ver uit. Ik wil bij dezen vragen, minister, wie beslist en hoe wordt afgewogen waar die handhavers worden ingezet. Kunnen gemeenten daar ook een beroep op doen? Hoe moet ik dat precies zien?

Een laatste element uit dat charter is dat Click-systeem waar u naar verwijst. Daarvan hebben we vorige week vernomen dat dat blijkbaar al een jaar geleden is geïnstalleerd in de gemeente van collega Vandaele, zijnde De Haan. Hoe wordt dat

geëvalueerd? Kunt u ons die evaluatie bezorgen, voor dat systeem eventueel wordt uitgerold over de rest van Vlaanderen?

U verwijst zelf naar de vervroegde evaluatie in 2022. Ik vraag me af wanneer u verwacht dat we die evaluatie dan precies kunnen bespreken. Ik denk dat dat een belangrijk element is om naartoe te werken, en dat het belangrijk is voor de sector om die timing als uitdaging voorop te stellen.

U geeft aan wat de evaluatie van de statiegeldstudie betreft, dat er een aantal extra zaken in beeld worden gebracht om dan naar de ministerraad te stappen. Bij dezen zou ik u om de timing daarvan willen vragen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Ik ga proberen om de bijkomende vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.

Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik het dossier zeker met een open blik zal bekijken. Het is zeker niet zo, collega Schauvliege, dat een of ander systeem dat in het verleden is uitgetest, het zal halen. Ik zal echt rekening houden met het totaalplaatje, de volledige kosten van zwerfvuil. Het regeerakkoord is daar ook heel duidelijk over. Ik probeer dat wetenschappelijk te bekijken.

Als het mij betreft, en ik denk ook de collega's, kiezen we voor het beste systeem. Ik denk dat we allemaal willen dat er gewoon geen zwerfvuil is. In die zin is het logisch dat we ons goed informeren. Ik ben ook echt goed aan het kijken hoe andere landen dit aanpakken, waar we nog kunnen verbeteren, al moet je sommige systemen ook niet gaan copy-pasten. Ik kijk daar met een heel open blik naar, en de doelstelling is dat het systeem dat we kiezen, welk dat ook moge zijn, een oplossing biedt voor het hele probleem inzake zwerfvuil.

Uiteraard, collega Rombouts, moeten we een juiste keuze maken, moeten we ons daar goed in laten begeleiden en moeten we rekening houden met alle elementen. Dat spreekt voor zich. Ik ga dus geen voorafnames doen omdat er in het verleden ooit ergens een proefproject is geweest. We hebben nu de kans, dus waarom zouden we het niet doen? We gaan het zeker op deze manier organiseren.

Nu, statiegeld is zeker niet het enige wat een impact heeft op onze concurrentiepositie. Collega Schauvliege zegt dat we moeten opletten dat we in Europa niet alleen staan. We hebben in Vlaanderen en in België ook zeer hoge heffingen op drank, wat we zeker niet uit het oog mogen verliezen. Maar ik ben ook van plan om hieromtrent in gesprek te gaan met de federale collega's en met de deelstaten. Nogmaals, er zijn geen taboes. We houden ons aan het regeerakkoord.

De doelstellingen en de timing van het charter zal ik overmaken aan de commissie. Ik heb daar geen probleem mee. Er zal in het najaar ook een opvolging zijn. Vandaag de dag zijn we afhankelijk van vrijwillige bijdragen, die we inderdaad stevig verhoogd hebben. Ook voor tabak is dat zo: van 100.000 euro naar 550.000 per jaar. Met Mooimakers gaan we goed moeten kijken hoe we die middelen gaan inzetten. Vanaf 2023 worden de volledige kosten doorgeschoven naar de producenten, zoals jullie weten.

Wat de handhavers betreft, maakt de OVAM een projectplan op. Er komt ook een oproep, collega Rombouts, naar lokale besturen toe om daar eventueel een beroep op te doen voor hun projecten. We zien dat lokale besturen daar ook heel fel mee bezig zijn. Zij kennen vaak ook de routes waarlangs het zwerfvuil belandt. In die zin denk ik dat het goed is dat we een fijne samenwerking hebben.

Het project in De Haan heeft helaas maar enkele weken kunnen lopen. Daarom wordt het nu eerst nog ergens anders uitgetest, ook ergens aan de kust, als ik me niet vergis.

We gaan dat dus uittesten. Nogmaals, dat is geen voorafname op eender wat. Het is gewoon zo dat we nu intussen proberen met zo veel mogelijk instrumenten zwerfvuil aan te pakken, en intussen ook met een open blik kijken naar andere goede systemen. Het doel is voor mij gewoon een systeem dat ervoor zorgt dat er zo weinig mogelijk zwerfvuil komt, en het liefst natuurlijk geen. We gaan dat zeker met een open blik bekijken.

De voorzitter: Vooraleer ik het woord geef aan de indieners van de vragen, moet ik me excuseren, want ik had daarnet niet meer expliciet gevraagd of er iemand zich wou aansluiten. Ik zag echter ook geen handjes. Ik hoop dus dat ik niemand over het hoofd heb gezien. Ik denk echter dat het thema zeker nog wel aan bod zal komen in onze commissie.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Zwerfvuil is voor iedereen in deze commissie, denk ik, en voor heel onze samenleving een doorn in het oog. Vorige week noemde Interafval het een mentaliteits- en productprobleem. Dat betekent natuurlijk dat we voor de oplossing om zwerfvuil te verminderen op alle elementen daarvan zullen moeten werken. Er zal altijd sprake zijn van een combinatie van maatregelen om zwerfvuil te verminderen. Minister, u gaf aan dat we moeten werken op het volledige systeem, dat we een oplossing moeten hebben voor het volledige pakket aan zwerfvuil. Dat kan ik alleen maar beamen, maar dat kan wel geen argument zijn om statiegeld aan de kant te schuiven. Ik ben dus blij dat u zelf aangeeft dat u met een neutrale blik, op basis van wetenschappelijkheid naar dit dossier zult kijken. Ik ben ervan overtuigd dat het resultaat dan zal zijn dat statiegeld het meest effectieve middel is. Dus, laten we daar dan zo snel mogelijk voor gaan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u voor het bijkomende antwoord. Op een aantal elementen zullen we zeker nog terugkomen. Ook wat de timing betreft, maak ik mij zeker zorgen, aangezien de evaluatie van 2022 inderdaad zeer dichtbij komt. Nog een half jaartje en het is 2022, vandaar.

Ik heb u ook heel duidelijk horen stellen – de collega verwees er al naar – dat u zwerfvuil effectief wilt aanpakken en dat u wilt dat de volledige problematiek wordt aangepakt, dat we die volledig kunnen oplossen. Ik denk dat dat inderdaad een bezorgdheid is van ons allemaal. Zwerfvuil, dat is niet een beetje opruimen. Dat is volledig opruimen. Het baart me echter wel zorgen dat u misschien niet dé oplossing, die ene oplossing zult vinden. Ik wil in dezen dus ook duidelijk meegeven dat, afhankelijk van het product, het ene systeem misschien efficiënt is voor het ene product, maar dat er voor andere producten andere dingen moeten worden gezocht. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een statiegeldsysteem, maar ik heb duidelijk vernomen dat u dat duidelijk ook mee overweegt, of eventueel een ander systeem voor verpakkingsafval, voor blikafval. Daar liggen wel degelijk kansen. Misschien moet er, als het gaat over tabak, kauwgom en dergelijke meer, iets meer in productinnovatie of andere elementen worden gezocht.

Ik hoop dus dat het ene niet het excuus wordt voor het andere, want dat hoorde ik soms toch wel doorschemeren bij sommige tussenkomsten. Het is niet goed dat het ene argument ons ontslaat van de andere verantwoordelijkheden. Ik heb dus begrepen dat u wel degelijk het systeem wilt onderzoeken. Ik hoop dat daar snel klaarheid in komt en dat we inderdaad heel gericht voor alle zwerfvuilproducten een oplossing vinden, maar dat we niet de ene oplossing laten wachten voor de andere. Elke stap voorwaarts is immers belangrijk om onze doelstelling te kunnen bereiken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op pleziervaart bij droogte – 3650 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, deze vraag gaat over het zogenaamde reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens schaarste. U hebt dat voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Dat is natuurlijk een belangrijk plan om te bepalen welk watergebruik aan banden moet worden gelegd wanneer er droogte of schaarste is en wij daartoe worden gedwongen. De beslissingen worden genomen op basis van een plaatsafhankelijk alarmniveau of crisisniveau. Bij dat alarmniveau wordt er ook een verbod op pleziervaart of andere recreatie opgelegd. Dat heeft natuurlijk ook onmiddellijk consequenties voor de beoefening van bepaalde sporten: ik denk aan waterskiën, figuurskiën, showskiën. Dat zijn niet de sporten die ik vaak beoefen, maar er zijn mensen die daar heel veel plezier aan beleven en dat ook soms op professioneel niveau doen. De pleziervaart werd in het afwegingskader ondergebracht onder de scheepvaart, maar het rapport stelt dat de watertekortindicator door het stilleggen van de pleziervaart slechts zeer beperkt daalt. Dat viel me op. Minister, vandaar dan ook de volgende vragen.

Waarom dacht en denkt u dat het toch noodzakelijk is om de pleziervaart mee op te nemen in dit plan, met het vooruitzicht op een verbod deze zomer, als de impact dan toch zo beperkt is? In welke fase treedt dat verbod dan eventueel in werking? Het plan is een soort cascadeplan. In welke fase zou dat eventueel voorkomen? Hoe waarschijnlijk is het dat dat gebeurt? Ik weet niet zeker of ik voor het volgende bij u aan het juiste adres ben, maar hebt u een indicatie van het aantal plezierboten in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel. Voor de zekerheid wil ik wel meegeven dat een mogelijke beperking op pleziervaart in de eerste plaats de bevaarbare waterlopen betreft, een bevoegdheid van collega Peeters. Uw vraag handelt echter natuurlijk over het reactief afwegingskader. Dat kader definieert twee droogteniveaus. Droogteniveau 1 staat voor dreigende waterschaarste en droogteniveau 2 voor effectieve waterschaarste. Het kader gaat uit van het principe dat niet-essentieel watergebruik kan worden beperkt. Het kan bijvoorbeeld gaan om het vullen van zwembaden, het wassen van wagens of het afsputten van verhardingen, maar dus ook over het watergebruik voor de pleziervaart. In essentie gaat het natuurlijk over het beperken van het versassen van boten en pleziervaartuigen via sluisen. De reden is evident: het is bij dat schutten dat er watergebruik is. Dat betekent dat activiteiten zoals jetskiën, waterskiën enzovoort nog steeds kunnen plaatsvinden, omdat daarvoor niet moet worden geschut.

In welke fase treedt het verbod in werking? Het kader is zo opgesteld dat er steeds een gebiedsspecifieke en tijdsafhankelijke afweging wordt gemaakt. Dat betekent dat gedurende de periode van waterschaarste de afweging zal worden gemaakt wat de meest efficiënte maatregelen qua kosten en baten zijn voor die specifieke periode en dat specifieke gebied. Zoals u weet, is het kader een beleidsondersteunend instrument. Het geeft objectieve info, die kan worden gebruikt om beleidsbeslissingen mee te onderbouwen.

Binnen het afwegingskader en de daarin doorgerekende droogteperiodes wordt het opleggen van beperkingen voor pleziervaart om schutverliezen te beperken voor-

namelijk beschouwd voor het systeem van het Albertkanaal en de Kempische kanalen, het Kanaal Brussel-Charleroi en het Zeekanaal. Bij de overige waterwegen bieden mogelijke beperkingen niet meteen een antwoord, ofwel omdat schuttingen er de enige vorm van debiettoevoer zijn, zoals in het IJzerbekken, of omdat er opwaarts geen waterschaarste is, zodat het water anders ook afwaarts zou worden doorgevoerd. De kans op het invoeren van waterbesparende maatregelen is vooral afhankelijk van de hydrologische situatie. Hoe langer een periode van aanhoudende droogte duurt, hoe groter ook de kans wordt dat dergelijke maatregelen moeten worden ingevoerd.

Om de impact op de scheepvaart tijdens droogteperiodes structureel te beperken werd een aantal jaren geleden beslist om op elk van de zes sluizencomplexen van het Albertkanaal een pompinstallatie te bouwen waardoor het water kan worden teruggepompt. Dergelijke installaties zijn al operationeel op de sluizen van Ham, Olen en Hasselt. De installatie van de sluis van Diepenbeek is in aanbouw. Via de Blue Deal zorgen we voor een versnelling in de bouw van de installaties van de sluis van Genk en Wijnegem. De uitvoering in Genk is gepland in 2021, in Wijnegem in 2024. Daarnaast worden ook mobiele pompen voorzien die in afwachting van de werken in Genk of Wijnegem, maar ook op andere locaties zoals het kanaal Brussel-Charleroi, kunnen worden ingezet. Ik denk dat dit vanuit de Vlaamse overheid een zeer goede investering is.

Ik kan tot slot niet aangeven hoeveel plezierboten er zijn. De registratie daarvan is een federale bevoegdheid en dus moet ik u doorverwijzen naar de FOD Mobiliteit en Vervoer.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zit ook in de Senaat en zal het daar dus opvragen. Voor de eerste keer is het dus andersom. Normaal geeft u ons de antwoorden maar in dit geval zal ik u schriftelijk het antwoord van de FOD laten bezorgen.

Uw antwoord is heel duidelijk. Pleziervaart heeft natuurlijk ook een toeristische component. Heeft die toeristisch-economische component ook meegespeeld bij de opmaak van dat plan of is daar enkel naar watergebruik en waterschaarste gekeken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De detaildoorrekening zal nog volgen maar de voornaamste insteek is inderdaad droogte, wat ook wel goed is voor andere doelstellingen. Dat is ook heel uitvoerig besproken in het kader van de Blue Deal. Ook minister Peeters heeft toen mee aan die kar getrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de duurzaamheidsmonitor voor de productie van rundvlees – 3712 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, op maandag 31 mei kwam er een positief bericht over de Belgische rundveehouderij, een sector die regelmatig onder vuur ligt. Uit de eerste resultaten van de duurzaamheidsmonitor van Belbeef, blijkt

dat er heel wat inspanningen gebeuren om op een duurzame manier rundvlees te produceren.

Uit de monitorresultaten blijkt dat zeven op de tien rundveehouderijen actief CO₂ opslaan in de bodem, bijvoorbeeld door gebruik te maken van stalmest, gecertificeerde compost of nog andere technieken. Ruim de helft maakt gebruik van alternatieve waterbronnen, zoals regenwater, om minder grondwater te moeten gebruiken. Een op de vijf rundveehouders investeert in zaken als zonnepanelen.

De monitor brengt ook in kaart of de boeren inspanningen doen om graslanden in stand te houden, om zwaluwen, vleermuizen en uilen een plek te bieden, om de dieren te voederen met restproducten uit de voedingsindustrie.

Het is de eerste keer dat die duurzaamheid is bevraagd bij de ruim 3600 rundveehouders die bij Belbeef zijn aangesloten. Dit is dus een nulmeting en het doel is om die metingen om de drie jaar te hernemen.

Minister, hebt u al kennisgenomen van die resultaten? Hoe schat u die in?

Hoe schat u het ontwerp en gebruik van de duurzaamheidsmonitor in vanuit het perspectief van de verduurzamingsinspanningen binnen de rundveehouderij?

Welke plaats ziet u weggelegd voor de duurzaamheidsmonitor in de aanpak van de problematiek van de koolstofopslag binnen de rundveehouderij?

Verduurzaming is een continu proces. Welke marge heeft de rundveehouderij nog om stappen vooruit te zetten tot die verduurzaming van onze voedselketen? Hebt u bepaalde verwachtingen richting de rundveehouderij over de aanpak ter zake?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Coenegrachts, de duurzaamheidsmonitor werd in 2019 inderdaad opgestart. In 2019 en 2020 vulde al ongeveer drie kwart van de Belbeef-gecertificeerde rundveehouders de monitor in. Dat is eigenlijk heel positief. In 2021 zullen de gegevens van de resterende bedrijven volgens Belbeef worden gemonitord. Daarna zullen de eindresultaten worden verspreid. Ik ben heel nieuwsgierig naar die eindresultaten maar de grote opkomst stemt me alvast positief.

Het feit dat veetelers zelf beginnen na te denken hoe ze duurzamer kunnen produceren, is heel goed. Het gaat hier om een initiatief van de sector zelf waarbij de landbouwers zelf een formulier invullen. Ik hoop dat we binnenkort de resultaten van deze monitor kunnen krijgen en dat die wetenschappelijk worden begeleid.

Met deze monitor worden landbouwers zich meer bewust van het belang van bepaalde omgevingsaspecten zoals koolstofopslag in de bodem, het effect van het scheuren van graslanden, het gebruik van alternatieve waterbronnen of hernieuwbare energie.

Alle landbouwsectoren, ook de rundveehouderij, blijven inspanningen doen om te verduurzamen. De impact van de veehouderij op het vlak van ammoniak- en broeikasgasemissies is immers groot. In het regeerakkoord hebben we hiervoor een aantal zaken afgesproken. We werken aan de omslag naar een kringlooeconomie en aan circulariteit. De middelen worden maximaal ingezet op innovatieve en klimaat- en milieuvriendelijke landbouw. Collega Crevits voorziet in het volgende gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) voldoende kapstukken om de rundveesector daarbij te ondersteunen. Dat zijn allemaal goede zaken in de goede richting. Ik kijk in elk geval uit naar de eindresultaten van de duurzaamheidsmonitor van de sector zelf.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, die monitorresultaten zijn zeer beoedigend maar ze moeten vooral ook aanmoedigend zijn. Als we zien dat zeven op de tien rundveehouderijen actief CO₂ opslaan, dan zijn er nog drie op de tien om te overtuigen. Als de helft gebruikmaakt van alternatieve waterbronnen, dan moet de andere helft worden gestimuleerd om dat ook te doen. Er zijn dus absoluut nog verdere stappen te zetten. Keulen en Rome zijn niet op een dag gebouwd en onze rundveesector is ook niet op een dag verbouwd.

We hebben dus nood aan een constructieve benadering. Ik ben dan ook blij met uw antwoord en de initiatieven die u ter zake zult nemen.

Ik heb nog een specifieke bijkomende vraag. Als het over koolstofopslag in weilanden gaat, dan wordt er ook wel eens gekeken naar agroforestry. Daar doen we in Vlaanderen nog te weinig mee. Dat is een beetje mijn stokpaardje geworden in het parlement. Ik zie de voorzitter van de commissie Landbouw hier zitten. Toen ik nog lid was van die commissie, ging het daar vaker over. Na een jaar of tien wordt daar in Vlaanderen maar enkele honderden hectare voor gebruikt, terwijl men in Nederland een zeer ambitieus actieplan heeft afgekondigd om tegen 2030 enkele tienduizenden hectare met agroforestry te bewerken. Ik begrijp dat dat voor een groot stuk bij minister Crevits zit. Maar met alles wat er op de landbouwsector afkomt, waar ook u vanuit Leefmilieu bij betrokken bent, is het misschien nuttig om de vraag te stellen of ook vanuit uw administratie al gekeken is naar de voordelen van agroforestry en hoe u eventueel in samenwerking met minister Crevits daar verder op kunt inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil me aansluiten bij deze vraag, zeker omdat er rond het element van koolstofopslag en de mogelijkheden die de landbouw daarin biedt, heel wat potentieel is. Dat is natuurlijk ruimer dan specifiek de sector. De collega heeft verwezen naar de mogelijkheden rond agroforestry. Het is heel belangrijk dat de regelgeving en het kader dat daaromtrent bestaat, kansen biedt. Maar er zijn ruimere mogelijkheden dan enkel bos en agroforestry op landbouwgrond om effectief in te zetten op die koolstofopslag.

Ik denk dat het een kans is om daarin een samenwerking te hebben met landbouwers. Het is een maatschappelijke meerwaarde die wordt gecreëerd. Ik heb daar in het verleden al verschillende keren in het debat naar verwezen. Ik kijk zeker uit naar win-wins en verdienmodellen om landbouwers als ondernemers kansen te geven in bijvoorbeeld het aangaan van maatschappelijke uitdagingen, naast hun taakstelling en hun corebusiness rond landbouw- en voedselproductie. We moeten echt creatief nadenken, willen we een economische sector extra kansen geven of laten investeren in ruimere maatschappelijke meerwaarde, en we moeten naar verdienmodellen kijken. Minister, ik hoop dat u bereid bent om hun en de sector een positieve stimulans te geven op dat vlak.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega Coenegrachts had het als alternatief over de agroforestry. Wij hebben hier in de gemeente een beetje een exclusief alternatief, en dat is de rasterlandbouw, wat ik al eerder in het parlement heb aangehaald. Agroforestry is tegen de verdroging en zorgt voor koolstofopslag. Het heeft meerdere voordelen. Maar voor de rasterlandbouw blijkt in Vlaanderen maar één groot gebied ruimtelijk aangegeven te zijn. Het heeft ook voordelen op het vlak van droogtebestrijding en opslag van CO₂. Misschien kan daar ook enige aandacht naartoe gaan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u wel voor de verschillende invalshoeken. Agroforestry vertrekt vanuit het departement Landbouw en wordt er ook door ondersteund. Maar wij zijn uiteraard bereid om samen te werken vanuit Leefmilieu om te kijken waar win-wins zitten. Er zijn zeker voordelen voor Omgeving, denk maar aan klimaatadaptatie en erosiebestrijding. Ik wil zeker kijken waar we samen die win-wins kunnen realiseren. Ik heb met minister Crevits al een paar keer het GLB besproken en daar zitten ook een aantal positieve elementen in om tot een mooi verhaal te komen. Ik denk ook wel dat de landbouwsector daaraan wil meewerken. Vanuit de overheid moeten we dat proberen te faciliteren en te ondersteunen op een verstandige manier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het decreet betreffende complexe projecten – 3747 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik heb een vraag over complexe projecten, iets waar we veel aandacht voor hebben en dat de laatste tijd af en toe iets minder positief in het nieuws komt. Minister, u hebt zelf in uw beleids- en begrotingstoelichting (BBT) Omgeving en Natuur aangegeven het decreet Complexe Projecten continu te willen evalueren en te bekijken waar optimalisaties mogelijk zijn.

Naar aanleiding van het project Noord-Zuid Limburg heeft minister Peeters gezegd dat zij niet langer gelooft in het huidige decreet en dat het op zijn minst moet worden bijgestuurd. Ze zei: "Ondanks heel de procedure van inspraak, onderzoek, geïntegreerd onderzoek en participatie van heel wat instanties, stellen we toch vast dat telkens opnieuw instanties naar de Raad van State stappen, ondanks het feit dat ze heel wat inspraak gehad hebben. Dat is voor mij alleszins een teken aan de wand dat er een en ander schort aan het decreet (...)."

Minister, u hebt zelf gezegd dat we eindelijk aan de vooravond lijken te staan van een gedragen beslissing in dit slepende dossier, en dat we dus niet in de krant verklaringen moeten afleggen. U riep op tot overleg. Ik denk dat dat een goede houding is, want de werkbank brengt ons altijd verder dan de rechtbank. Dat geldt ook hier.

Tot slot kom ik tot Extra Containercapaciteit Antwerpen (ECA). Ook daar merken we nu dat we in de problemen blijven komen. Ook daarvan wordt dan gezegd dat het een teken aan de wand is dat er een en ander schort aan het decreet Complexe Projecten van 2014.

Ik kom tot mijn vragen. U gaf zelf ook al aan dat u openstaat voor evaluatie, dat u dat ook wilt aanpakken en eventueel wilt kijken naar optimalisatie. Deelt u de mening met betrekking tot het decreet complexe projecten? Welke optimalisaties zijn volgens u mogelijk? Is daar al duidelijkheid over? Is daar al studiewerk over verricht? Hoe kijkt u naar de lopende procedures en specifiek de procedure met betrekking tot ECA?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het decreet complexe projecten is inderdaad complex, als ik me zo mag uitdrukken. We hebben in het regeerakkoord heel duidelijk opgenomen dat we gaan vereenvoudigen waar we kunnen. In die zin heb ik dan ook eind vorig jaar aan het Departement Omgeving gevraagd om de evaluatie van dat decreet te doen. Er is een bevraging gedaan bij verschillende actoren in de lopende

complexe projecten. Er werd gevraagd naar ervaringen met de aanpak van complexe projecten, waar de grote problemen zitten, wat beter kan en wat eenvoudiger kan.

Het eindrapport wordt op dit moment afgewerkt. Ik heb gevraagd aan het departement om de resultaten van het rapport en ook suggesties tot verbetering van het proces en de regelgeving in de loop van deze maand aan ons toe te lichten, zodat we daar waar we regelgevend moeten tussenkomen, aan de slag kunnen. Ik ben het met verschillende collega's eens: in Vlaanderen is het soms problematisch als het gaat over ingewikkelde regelgeving, zeker het decreet betreffende complexe projecten. De intentie daarvan was goed, voor alle duidelijkheid, dus we mogen het kind zeker niet met het badwater weggooien, maar ik denk dat het goed is dat de evaluatie vertrokken is en dat ik eind deze maand een rapport krijg met suggesties tot verbetering.

Nu, elk complex project heeft natuurlijk zijn verdienste. Een procedure waarbij vroege participatie en overleg vooropstaan, dat blijft goed, maar de vraag is natuurlijk hoelang die vroege participatie moet lopen. Daarom willen we van die complexe projecten betere projecten maken en daar ook maximaal onze schouders onder zetten.

Ook voor ECA zijn we alle pistes aan het onderzoeken, ook met collega Lydia Peeters, om dit project tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Dank u wel, dat is zeer goed nieuws. Ik wist niet dat het eindrapport op dit moment werd afgewerkt. Het is echt toeval, voor de collega's, maar het verheugt mij natuurlijk dat u nog deze maand de toelichting zult krijgen – niet alleen een stand van zaken, maar ook suggesties tot verbetering – en dat u daar ook regelgevend mee aan de slag wilt gaan.

Uiteraard zijn we het eens over de insteek van het decreet complexe projecten, namelijk vroege participatie, in de hoop later dan een vlotter traject te kunnen lopen, maar we zien dat dat doel nog niet helemaal bereikt wordt – en dan druk ik me nog voorzichtig uit. Het is dus goed dat u de nodige stappen hebt gezet en echt de opdracht hebt gegeven om daarmee aan de slag te gaan en dat er momenteel een eindrapport is dat onze richting uit komt.

Wat tot slot ECA betreft, weet ik uiteraard dat alle collega's binnen de Vlaamse Regering er hun schouders onder zetten om te komen tot een oplossing, een goed eind. Ik las ook dat op dit moment zelfs de piste van het nooddecreet wordt bekeken. Zoiets moeten we natuurlijk alleen doen als dat voldoende juridisch robuust is, wat nog zal moeten blijken.

Een optie zou ook kunnen zijn om een deel te gaan remediëren om zo voldoende snelheid te maken en weinig tijd verloren te laten gaan, maar sowieso lijkt het mij als een paal boven water te staan dat we dit dossier tot een goed einde moeten brengen, want die capaciteit is broodnodig. Als we die in het Vlaanderen van 2021 niet zouden kunnen beginnen te realiseren, dan is er iets serieus mis. Laat ons daar dus volledig voor gaan en laten we op korte termijn het comfort en de zekerheid bieden dat dat dok en die extra containercapaciteit er komen, in het belang van onze welvaart.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik wil me kort aansluiten bij de bezorgdheid rond het decreet complexe projecten. We hebben daar in het verleden heel wat debat over gevoerd en gekeken hoe we een trajectverbetering kunnen realiseren

voor die complexe projecten. Ik denk dat we allemaal vaststellen dat het een huzarenstuk is om alle vooropgestelde doelstellingen te bereiken en dat we daar toch wel wat vragen over kunnen stellen.

Ik ben inderdaad blij dat de evaluatie die voor ogen werd gehouden, momenteel vorm krijgt. Ik heb begrepen dat alle projecten en trajecten die gebaseerd zijn op dit decreet, goed geanalyseerd worden om daar ervaringen uit te kunnen trekken en eventueel voorstellen naar bijsturing te kunnen doen. Ik stel me nog de vraag of ook andere elementen betrokken worden en op welke manier die analyse nog vervolledigd wordt. Er wordt vertrokken vanuit bestaande trajecten, maar zijn er ook andere experts, administraties betrokken? Kunt u een overzicht geven van wie in dezen allemaal betrokken wordt om een zo volledig mogelijke analyse of voorstellen te hebben, waarvan ik begrepen heb dat u de timing vooropstelt om in juli iets mee te delen. Maar wie wordt in dit traject nog verder betrokken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Collega De Ridder, ik kan u meegeven dat ECA ook voor de Vlaamse Regering een belangrijk project is. Het gaat over onze economie, de welvaart, dus in die zin zijn we alle juridische opties aan het bekijken, ook samen met het kabinet van Lydia Peeters, om tot een oplossing te komen. Er wordt dus hard aan gewerkt.

Collega Rombouts, de evaluatie is een ambtelijke evaluatie, waar dus de gemeenten, De Vlaamse Waterweg, het Agentschap Wegen en Verkeer bij betrokken worden. Lokale besturen worden daar zeker ook mee bij betrokken, aangezien ze voldoende betrokken partij en ook bijna ervaringsdeskundige zijn.

Het is goed, denk ik, dat er een evaluatie gebeurt en dat we vervolgens, zodra we daar een update van krijgen, kunnen overgaan tot verbetering. Dat zal uiteraard ook in de commissie aan bod komen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Met het gevaar om vervelend over te komen, wil ik nog even opnieuw de walstroom onder de aandacht brengen. Ik geef dat maar mee, omdat ik denk, hoe vaker ik het zeg, hoe meer dat overal zal blijven hangen. Enfin, u weet dat uiteraard zeer goed en u hebt in het verleden gezegd dat dat zeker zal worden meegenomen in het bredere mitigerende verhaal. Ik denk dat het heel belangrijk is om duidelijk te maken dat zo'n investering ook een duurzame investering is en niet voor extra uitstoot hoeft te zorgen, maar net een motor voor de vergroening van de scheepvaart kan zijn, ook internationaal, als we die kaai kunnen uitrusten met walstroom. Maar goed, ik herhaal, op het risico om vervelend over te komen, maar ik geef het toch maar eens eventjes mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.